

No dubtem que hi ha una relació amb això, i d'altra banda amb les locucions que ja hem vist combinades amb verbs modals, en la locució *fer aparès*, tan corrent en tot el català antic. Ja en Llull: «fan aparès que sien bones hòmens» (*Do. Pu.*, ed. Gili, p. 245); «e féu bé aparès en ço que dix», a. 1304 (*BABL* II, 314); «con --- ell veó lo senyor rei --- mudà's tot de color, mas era tan savi que no en féu res aparès, per raon de l'hoste», Muntaner (§ 90, *Casac* II, 70.7); «per tal que la paor li entràs al cor --- ordenà axí ab l'escuder: que ell faria aparès que volgués anar a caçar ---», Eiximenis (*Terç*, *NCL* VI, 30; de nou, p. 46); «la gent se tapava lo nas --- fets axí com Jhesu Xrist, que no-s tapà lo nas, ne'n féu res aparès», StVicentF (*Quar.*, 207.170); «ben feya aparès que de bon loc vingués», *Filla d. Rei d'Hongria* (*NCL* XLVIII, 41); «Curial feya aparès que s'apartàs ---», *Curial* (*NCL* II, 182); «faent aparès que sia amic, és comparat a guineu», Genebreda (*Boeci*, 185.5f.).

Es tracta aquí de *parer* o de *aparer*? No és evident, i hem d'admetre que hi ha versemblança, més o menys gran, en una cosa i en l'altra, mentre que cal descartar l'adjectiu *palès*, com a mot sense relació i molt oposat més encara pel sentit (que justament hi contrasta) que per la consonant r; en canvi la -s s'explica com a -s adverbial, a la manera de la de *vijares*, *doncs*, *abans*, *corrents*, *de nits*, *allens* etc.; és sabut que -rs ja s'havia reduït a -s simple des dels primers temps literaris (almenys quan no hi havia un singular, o un masculí, en -r lliure, que la mantingués en vida); i *fer una cosa corrents*, o a *bocons* (< a *abocons*), o *fer-ho abans* o *de dies*, s'allunya ben poc de *fer a pare(r)s*. D'altra banda és clar que *fer aparer* 'fer semblar així o així' es compendria sense explicació. També en occità trobarem trobem ja *faire aparer* «faire semblant», però alhora *faire parer* «faire semblant» i «montrer» i d'altra banda *faire parvén(t)* «montrer, faire paraître, faire semblant» com també *faire paren(t)* id. (tots en *PDPF*).

Parvent s'ha d'explicar segurament per una base **PARUENTE*, modificada segons el radical del perfect **PARUIT*: es comprèn com a resultat d'un compromís entre les dues construccions sinònimes *mibi paruit* i *mibi fuit parente* > *FUIT* **PARUENTE*. Altres exemples cat. medievals del mot, en les locucions *ésser* o *fer* o *dar*, *parvent* o bé ~ a *parvent*. «Faent parvent que ço qu'és virtut sia mal», Llull (*Obres Rim.*, 551); «bé féu parvent qu'él estèc prom», Reixac (*Questa*, 99.26, trad. «bien fu aparent chose que ---»); «no dava parvén / que un plom prezàs tot quant ella vezia», *BMetge* (*Fort. e Pr.*, *NCL* X, 69.25); «lo lebrer viu la serpent / e no'n féu res a parvent», *Set Savis*, v. 629; «e foren a parvent de anar-se'n», document ross. de 1409 (*InvlC*, § 202). D'on l'abstracte *parvença*.

Ara bé en llengües on ha estat sempre tan viva la construcció del tipus *fer a saber* al costat de *fer saber* (i tantes parelles sintàctiques d'aquest tipus que hem registrat a *FER*), no podem descartar ni tan sols que allà on Levy ha grafiat *faire aparer* i nosaltres *fer aparès* no haguéssim hagut d'analitzar més aviat *fer a parer(s)*; cf., encara, *fer* o *donar aparent*. La cosa més

raonable fóra concloure que, en el parlar de les masses, se sumaren els dos camins creatius.

Les formes del tipus incoatiu *parèixer* solament guanyen francament terreny des de la fi del S. xv, almenys en l'infinitiu, i en el present. No conec testimonis medievals de l'infinitiu *parèixer* (entre els rims en -èixer el *Torcimany* d'Aversó només registra *conèixer*, *regonèixer*, *desconèixer*), si n'hi ha cap de *pareix* és ben tardà (en Aversó i en JMarc figura *pareix* no explicat, però no hi ha dubte que és de *parir*); sí que se'n troba algun del plural *parexen* (*Viudes e Donzelles*), i en trobaríem, si bé segurament tots tardans, de l'impf. *parexia* (un de fi del S. xv en *AlcM*).

Sorprenents i d'explicació difícil semblen les formes, del tema de perfect i de participi, com *parec*, *paregués*, *paregren*, *paregueren*. En l'origen foren de *parer* i no pas de *parèixer*, o sigui que pertanyen al tipus semifort *correc*, *ca(s)ec*, *estec* (i els no generals *queregren*, *credegren*, *LleuresC*, 324); segurament en relació amb el grup llatí de *delevi*, *complevi*: és a dir, es tracta d'un esquemàtic *PARUGU*, de *PARERE*, no relacionat amb l'incoatiu; i el mateix cal dir del participi *paregut*. En el sistema modern, amb tot plegat ha quedat constituït un paradigma únic: *parèixer/pareixent/pareix/pareixia/paregué/parega/paregués/paregut*, però indubtablement les formes originàries degueren ser *paresc* Ind. Pres. 1./*parezca* Subj. Pres. Encara que després s'hi introduís *parec/parega*, per analogia. De manera que només *parescut* o *aparescut* serien formes de creació recent anàrquica. De fet, allà on el verb és ben viu, és *paregut* el que es diu i s'ha dit sempre.

Des del S. xvi les formes de *parèixer* sorgeixen per tot en abundor. Fins en el Princ.: «me faig en finestra --- / ya veig vení un home, *pareix* Janicó», romanç recollit al Penedès o a Bna., en el *Romillo* de MilàF (294.6). Certament, en el Princ., com és sabut, és el verb *semblar* el que ha assumit el paper principal i absorbit la major part dels usos, propis abans de *parer/parèixer*; i és sabut que en això hi ha un contrast més accentuat que enlloc entre el P. Val. i el Princ., mentre que en aquell el paper de *semblar* és ben limitat, en el terreny popular. Però en aquest estat de coses no s'hi va arribar més que progressivament. En el seu llenguatge barceloní popular del S. XIX, encara EmVilanova fa un ús bastant copiós de *parèixer*: «lo cel *pareix* que amagui aquella blavor tan polida ---» (*O. C.* II, 14).

En efecte, l'ús preponderant de *parèixer* es presenta des de l'Ebre, amb ràpida transició: ja en el Maestrat i terres altes morellanes, incloent-hi formes vulgars reduïdes, com *paréix* (Vallibona, 1934); *paregut* en lloc de *semblant*, allà, és de pertot («un ranoc és *paregut* a les granotes», Barx, 1962); i advertim que les formes amb *ç*, en contrast amb les en *c* (θ) del castellà i del parlar aragonès baturro, s'estenen bastant, més enllà de la frontera lingüística, poc o molt entre els xurros, i molt més amplemment en els Pirineus: «me *paréix* que la hemos nombrado» a Alcúdia de Beo, serra d'Espadà (1961); fins a Bielsa: «qué te *paréix*?», «me *paréix* que las meten en conserva»; en participi